CURRENT THEORIES OF TRANSLATION: BETWEEN INTUITION, GRADUAL EVOLUTION OF MEANING AND POETIC FREEDOM

Diana-Domnica Dănișor

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Due to the impenetrable nature of language, translation always involves intuition, sliding and a certain poetic freedom. It is constantly situated between impersonal mimetism and pure organic approach, opening a space for the alterity of the text just within the translator's subjectivity. The small slides operating in the course of translation pave the way to differences that mark the quality of a translation as compared to the source text. Beyond language, the alterity of the translator as reader makes him internalize the text to translate in order to transform it. To translate is to formulate in a language or a non-verbal sign system something which, while processing the source-text, is extracted from one's own subjective experience.

Keywords: translation, intuition, slide of meaning, poetic freedom, alterity

Introducere

Traducerea este actul de dialogare a limbilor între ele, prin care acestea se îmbogăţesc, împrumutând unele de la altele, generând interacţiuni fluide şi lipsite de violenţă, dar şi fricţiuni, tensiuni, trădări repetate care forţează limbajul să dea dovadă de elasticitate, de deschidere creativă.[1] Traducerea implică întotdeauna o parte de intuiţie, o alunecare de sens şi o anumită „libertate poetică".[2] Dar, pentru ca noţiunea de libertate poetică să capete sens, trebuie să admitem că traducătorul este o fiinţă umană cu subiectivitate proprie: traducerea se naşte dintr-o întâlnire între alteritatea subiectului traducător şi discursul controlat de raţionalitatea minţii care eliberează din magma subconştientului un limbaj extras din

[1] Fruner S., Translation or How to Write: What Do You Think?, în Ouriou S. (dir.) Beyond Words. Translating the World, Banff: Banff Centre Press, 2010, p. 8 şi 10.

[2] Morisset V., BLA BLA, 2011, http://blabla.onf.ca/

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

experienţă ce provoacă necesitatea creării unei noi scrieri.[3] Traducerea este o experienţă eminamente subiectivă, profesionalismul traducătorului depinzând în mare parte de capacitatea sa de a raţionaliza procesele subiective care domină în timpul traducerii care se situează constant undeva între mimetismul impersonal şi abordarea organică pură, deschizând un teritoriu alterităţii textului în interiorul subiectivităţii traducătorului (impactul textului asupra subiectivităţii cititorului/traducător).

În cadrul traducerii, întâlnim adesea alunecări de sens, căci limba-sursă şi limba-ţintă a unei traduceri nu posedă efectiv aceleaşi resurse şi nu oferă aceleaşi posibilităţi, dar cu toate evoluţiile graduale ale sensului şi infidelităţile pe care le implică, traducerea nu este un simplu instrument de difuzare, ci un mod de deschidere a textului, de chestionare şi de înţelegere a acestuia „dincolo de propriile limite spaţiale şi temporale”[4].

O traducere ideală, metadiscurs asupra originalului, este cea care stabileşte un raport de dialog deschis cu textul-sursă pentru a-i dezvălui posibilităţile[5]. Traducerea are drept efect resituarea textului în spaţio-temporalitatea imediată a cititorului, căci o traducere nu este stabilă, ci înscrisă în fluiditate.

În faţa diverselor strategii ale traducerii, când textul este text transformat prin subiectivitatea traducătorului sau a cititorului, text transpus în spaţio-temporalitatea lecturii, text ce transpune posibilităţile textului, ne întrebăm până unde putem merge în practicile traducerii, abordând strategiile de mimare, de transpunere sau adaptare? Dincolo de limbaj, alteritatea traducătorului ca cititor ce interiorizează textul de tradus pentru a-l transforma în sine, ne face să înţelegem traducerea ca „recontextualizare mai degrabă fenomenologică” decât interpretativă. Este dificil, în faţa tuturor chestiunilor ce vizează traducerea şi abordarea ce trebuie privilegiată (mimetică, analogică sau organică), ca traducătorul să se decidă ce postură să adopte în faţa textului de tradus. De fapt, nu există vreo formulă magică pentru a

[3] Bush P., The writer of translation, în Bassnett S. şi Bush P. (dir.) The Translator as Writer, Londres/New York: Continuum, 2006, p. 25.

[4] Guix J.G.L., The translator in Aliceland: on translating Alice in Wonderland into Spanish, 2006, în Bassnett şi Bush (dir.), The Translator as Writer, Londres/New York: Continuum. p. 96.

[5] Chatonsky G., Tra(ns)duction (la perception des informations), 2009, în Canty D., Bonin V. şi ChatonskyG. , Angles arts numériques, Montréal, Elektra p. 93.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

decide cum trebuie să fie o traducere bună[6]: trebuie autorizate libertatea poetică, fenomenele de tra(ns)ducţie, strategiile intervenţioniste, transmesisul[7] şi erotica traducerii[8].

Teoriile lingvistice ale traducerii[9], situate în prelungirea structuralismului, se pretind a fi de o mare obiectivitate. Traducerea, având drept obiect limba, îşi propune ca scop să dea, într-o limbă ţintă, aceleaşi sensuri ale cuvintelor, frazelor şi ansamblului textului[10] pe care acestea le-ar avea în limba sursă. Din această perspectivă, textul are o singură dimensiune, fiind considerat o entitate închisă, autonomă, exterioară observatorului şi total independentă de el, dar şi independentă de toate textele care au existat înaintea lui şi care ar putea exista după. Este logic ca în această optică textul să nu vehiculeze decât un singur sens, cel pe care autorul l-a dorit prin utilizarea elementelor lingvistice (cod) a căror lectură permite reconstruirea sensului (sensul nu poate fi codat decât într-un singur fel, ce dă loc unei producţii lingvistice decodabile de manieră reversibilă pentru a reda sensul iniţial). Pentru a oferi o traducere „fidelă", trebuie transcodate cuvintele ce constituie textul, sensul aflându-se în cuvinte şi în înlănţuirea acestora (lexic + sintaxă), existând o relaţie obligatorie între prezenţa cuvintelor şi locul lor în frază şi traducerea ce trebuie oferită acestora (textul poate fi descompus în elemente sau unităţi elementare de semnificaţie, fiecare putând face obiectul unei traduceri într-o altă limbă, deoarece pot fi analizate separat). Traducerea constă în reperarea elementelor preexistente şi în poziţionarea şi aranjarea lor (asemenea pieselor unui puzzle) pentru a da o imagine cât mai apropiată de imaginea virtuală a textului ce trebuie reconstituit în limba ţintă, întregul fiind egal cu suma părţilor: această concepţie despre traducere se află la originea lucrărilor relative la traducerea automată (şi la impasul pe care-l constatăm astăzi în legătură cu aceasta).[11]

---

[6] Gauthier J., Enjeux de traduction,Les théories de la traduction à la rencontre de l'hypermédia, 2013, http://nt2.uqam.ca/fr/dossiers-thematiques/enjeux-de-traduction#18

[7] Beebee T.O., Transmesis. Inside Translation's Black Box, New York, Palgrave Macmillan, 2012, p. 7.

[8] Silver K., The Erotic Place of Translation, în Ouriou S. (dir.), Beyond Words. Translating the World, Banff: Banff Centre Press, 2010, p. 12-13.

[9]Durieux Ch., Vers une théorie décisionnelle de la traduction, Revue LISA/LISA e-journal, Vol. VII, n°3 | 2009, 349-367.

[10]Acest punct de vedere este apărat de Newmark P. în A Textbook of Translation, New York/Londres: Prentice Hall, 1988 : "We do translate words because there is nothing else to translate; there are only the words on the page; there is nothing else there", p. 73.

[11] Această abordare, foarte răspândită în mediul şcolar şi universitar, ce preconizează un demers contrastiv, a dat loc comparatismului erijat în metodă de traducere, ilustrarea tip a aplicării acestei abordări limbilor engleză-

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

Conform teoriei lingvistice, evaluarea traducerii se face în raport cu textul sursă, prin aplicarea proprietăţii analogice a reversibilităţii: se doreşte să se vadă dacă se regăsesc în traducere toate elementele prezente în textul original[12], aprecierea traducerii fiind făcută doar cu referinţă la dimensiunea sa lingvistică în raport cu textul original. Este vorba despre o fidelitate faţă de forma textului original, o fidelitate à la lettre, totul fiind prezent în textul original, sensul fiind în cuvinte (pentru traducere fiind suficientă mobilizarea cunoştinţelor lingvistice).

O traducere frumoasă este o reconstrucţie, într-o altă limbă a ideilor percepute în înlănţuirea cuvintelor în limba originală.[13] G. Mounin, vorbind despre problemele traducerii prin raportare la o femeie frumoasă, spune că „dacă este frumoasă, este infidelă, şi dacă este fidelă, nu este frumoasă”. Cu cât traducerea textului tinde spre literalitate în limba străină, cu atât mai mult ea riscă să se îndepărteze de textul de plecare[14]: ea cere echivalenţe trecând de la o gramatică la alta, dar acestea nu există întotdeauna[15], pentru a institui o relaţie între textul sursă şi textul ţintă[16]. O traducere, oricât de apropiată ar fi de textul sursă, pune numeroase probleme, deoarece nu poate niciodată să găsească în limba-ţintă echivalentul totalităţii semnificantului langagier al unui text.

Teoriile interpretative ale traducerii fac loc constructivismului, prin implicarea tuturor actorilor comunicării şi punerea fiinţei umane în inima acesteia. Deoarece „în definirea operaţiunii de traducere se ajunsese să se facă abstracţie de omul care traduce şi de mecanismele cerebrale puse în joc, pentru a nu examina decât limbile şi a nu vedea în operaţiunea de traducere decât o reacţie de substituire a unei limbi alteia”[17] (teoriile lingvistice), teoriile interpretative se poziţionează hotărât într-o logică de comunicare, prin

---

franceză se regăseşte în manuale precum: Vinay J.P. şi Darbelnet J., Stylistique comparée du français et de l’anglais, Paris, Didier, 1968, reed. 1976 ; şi Guillemin-Flescher J., Syntaxe comparée du français et de l’anglais, Paris, Ophrys, 1981, reed. 1986.

[12]Durieux Ch., Le raisonnement logique: premier outil du traducteur, în Etudes Traductologiques, Minard, 1990, pp. 189-200.

[13]Greenstein E. L., Essays on biblical method and translation, Atlanta, Scholars Press, 1989, p. 97.

[14]Meschonnic H., Pour la poétique II, essai, Epistémologie de l’écriture poétique de la traduction, Paris, NRF Gallimard, 1970, p. 413.

[15]Nida E. A., Taber C.R., The theory and practice of translation, Leiden, E. J. Brill, 1969, p. 12.

[16]Meschonnic H., Pour la poétique II, essai, Epistémologie de l’écriture poétique de la traduction, Paris, NRF Gallimard, 1970, p. 345.

[17]Danica S. şi Lederer M., Interpréter pour traduire, Paris, Didier Erudition, 1984, p. 294.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

negarea tezei autonomiei sensului şi a strictei dependenţe contextuale. În cadrul acestei teorii, obiectul traducerii nu mai este spusa, limba, expresia lingvistică, ci intenţia autorului (ce a vrut acesta să spună?) şi a textului (ce vrea să spună textul?): traducerea poartă asupra producţiei actului de limbaj replasat în situaţia de comunicare, căutându-se sensul ce se degajă din cuvinte, traducătorul mobilizând ce anume ştie despre respectivul subiect şi despre situaţia comunicaţională, proiectându-şi apoi cunoştinţele şi experienţa cognitivă în rezultatul decodajului lingvistic al textului pentru a face să se nască sensul. Prin acest proces, traducerea este impregnată de subiectivitatea traducătorului care participă activ la construcţia sensului.[18] Proiectând asupra textului propriul bagaj de cunoştinţe, traducătorul (ca orice cititor) face din text o entitate deschisă în care se vehiculează mai multe sensuri. Participarea cititorului devine necesară procesului de comunicare; echivalenţa dinamică nu mai este suficientă[19]. Echivalenţa tranziţională este cea care reprezintă semnificaţia[20], care este conţinutul ce trebuie comunicat. În acest context, traducerea nu este niciodată inocentă, ci recreează sensul[21].

Teoria interpretativă, în faza sa iniţială, se bazează pe postulatul existenţei unei faze de deverbalizare între faza de înţelegere şi cea de reexpresie[22] ce implică o ruptură între limba-sursă şi limba-ţintă. Traducerea evoluează deci ţinând mai bine cont de context[23], de distanţa care există între reprezentare şi recepţie, fiind luat în considerare contextul de plecare[24], căci orice text este considerat, nu în el însuşi, ci într-un context, în care intră în rezonanţă cu alte texte prin diverse fenomene. Traducerea este, în consecinţă, un proiect problematic ce trimite la posibilitatea alegerii, cea care explică mai bine decât orice alte argumente preferinţa traducătorului pentru anumite cuvinte.

Analiza exegetică face parte din traducere, ca interpretare a textului de tradus[25].Traducătorul face cu necesitate alegeri, opţiuni în privinţa sensului textului, realizând

[18]Vezi, în acest sens, Eco U., L'Œuvre ouverte, Paris, Seuil, 1965; şi Lector in fabula, Paris, Grasset, 1985.

[19]Lategan B.C., Target Audience and Bible Translation, JNSL 19, 1993, p. 171.

[20]Louw J.P., How Do Words Mean – If they Do ?, în Filologia Neotestamentaria 8, 1991, p. 130.

[21]Greimas A.J., La traduction et la Bible, în Sémiotique et Bible 32, 1983, p. 10.

[22]Danica S. şi Lederer M., Interpréter pour traduire, Paris, Didier Erudition, 1984, p. 294.

[23]Escande J., Pour une réflexion sémiotique sur la traduction des textes bibliques, în ETR 53/3, 1978, pp. 353, 355.

[24] Carroll R., He-Bibles and She-Bibles : Reflections on the Violence Done to Texts by Productions of English Translations of the Bible, în BI 4/3, 1996, p. 259.

[25] O'Donnel M.B., The Binding of the Strong Man" as a Test Case", în Translating The Bible, Sheffield, Academic Press, 1999, p. 165.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

în mod simultan propunerilor de traducere pe care le formulează, alegeri interpretative, trecerea dintr-o limbă-sursă în alte limbi nerealizându-se de la sine, căci ea necesită o interpretare a expresiilor din limba sursă (ce ţine de semantica cuvintelor considerate), apoi o alegere a expresiei celei mai adecvate în limba ţintă (ţine doar de alegerea traducătorului sau a echipei însărcinate cu traducerea). Este motivul pentru care alegerea cuvântului corespunzător în limba-ţintă păstrează întotdeana în ea ceva arbitrar, ţinând de subiectivitatea traducătorului.

Versiunea avansată, funcţională şi adaptativă a teoriei interpretării îşi află fundamental în modelul lui Reiss şi Vermeer, fondatorul Skoposteoriei[26], teorie ce se aplică traducerii scrise care se adresează unei comunităţi de cititori deferită de cea a textului original.[27] Aceste diferenţe pot fi însoţite de un decalaj al funcţiei textului (Skopos): destinatarul traducerii devine parametru de luat în consideraţie în cadrul acestei operaţiuni, dimensiunea adaptativă oferindu-i traducătorului o mare libertate şi deschizând liber curs creativităţii acestuia[28]. Utilitatea funcţională este avută în vedere în evaluarea traducerii, deci în raport cu funcţionalitatea textului ţintă. Conform acestei teorii, există mai multe traduceri posiblile ce trebuie să satisfacă criteriile de transparenţă, de eficacitate şi de funcţionalitatea: cititorul trebuie să asimileze traducerea realizată într-o limbă străină unui text redactat spontan de un locutor nativ, calitatea traducerii apreciindu-se în plan extrinsec, în raport cu adaptarea sa la situaţia de comunicare. Demersul operaţiunii de traducere presupune trei dimensiuni ale textului: dimensiunea orizontală (corespunde criteriului conexiunii) ce dă socoteală de succesiunea frazelor înlănţuite secvenţial; dimensiunea verticală (corespunde criteriului coeziunii) ce face dovada articulării ideilor în interiorul textului; dimensiunea transversală (corespunde criteriului coerenţei)[29] ce pune în joc legăturile întreţinute de către textul de tradus cu alte texte produse înaintea lui.[30] Conform acestei teorii, întregul este superior sumei părţilor, sensul unui enunţ fiind superior sumei semnificaţiei cuvintelor care-l compun,

[26] Reiss K. şi Vermeer H.J., Grundlegung einer allgemeinen Translationtheorie, Tübingen, Niemeyer, 1984.

[27] Pentru o paralelă între meseria de traducător şi cea de interpret, vezi Durieux Ch., Interprétation et traduction : similitudes et divergences, în Hommage à Hasan-Ali Yücel, Publication de l'Université technique de Yildiz et de la Commission nationale Turque de l'Unesco, 1996, pp. 173-182.

[28] Durieux Ch., La créativité en traduction technique, Heidelberg, TextContext, 1991, pp. 9-19.

[29] Adam J.-M., Le texte narratif: traité d'analyse textuelle des récits, Paris, Nathan, 1985, p. 7.

[30] Vezi, pentru cea de-a treia dimensiune, intertextualitatea dezvoltată de Kristeva J. în Recherches pour une sémanalyse, Paris, Seuil, 1978; şi Reboul A. în Dictionnaire encyclopédique de pragmatique, Paris, Seuil, 1994, care defineşte dimensiunea intertextuală ca fiind „capacitatea unui discurs de a se asocia altor discursuri (sau a se disocia de altele) pe aceeaşi temă", p. 324.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

traducerea încercând să afle echivalenţe de discurs, şi nu corespondenţe de limbă (găsite în dicţionare bilingve)[31], finalitatea traducerii fiind să-l facă pe cititor să înţeleagă, să-l facă să reacţioneze şi şi acţioneze în consecinţă. Studierea textului în dimensiunea sa comunicativă începe să integreze dimensiunea autorului implicit şi a cititorului implicat ca elemente active în stabilirea sensului textului.

Teoriile inferenţiale vin să se substituie eficient conceptului vag de deverbalizare pentru a explica lipsa contactului între limbi şi articularea operaţiunii de traducere în jurul sensului, propunând o versiune progresistă puternic influenţată de ştiinţele cognitive.[32] Traducerea este considerată act de comunicare interlingvistică şi interculturală ce îmbracă forma unor sucesiuni de luări de decizii (subconştiente - ce tind să se situeze mai degrabă în timpul fazei de înţelegere; sau deliberate – situate mai degrabă în cursul fazei de reexpresie în care traducătorul trebuie să efectueze o alegere din multitudinea de formulări posibile), supuse unei întregi serii de constrângeri pentru producerea celei mai eficiente traduceri. Traducătorul este cel ce are ultimul cuvânt, construirea sensului plecând de la adoptarea principiului inferenţial ce explică efectele de sens prin principii pragmatice: construirea sensului este rezultatul unui proces inferenţial, un raţionament logic ce exploatează informaţii lingvistice şi non-lingvistice (mecanism de tipul *dacă… atunci*), pentru a ajunge la construirea structurată a unui sens conform principiului pertinenţei.[33] În acest stadiu, reflecţia rămâne ancorată într-o paradigmă formalistă, constrânsă de un proces pur raţional ce se supune unor reguli de inferenţă strict aplicate.[34]

Teoriile decizionale prezintă traducerea ca pe o succesiune de luări de decizii care nu sunt rezultatul unui proces pur raţional ce face apel la un raţionament fondat pe regulile de inferenţă riguroase, creierul uman efectuând o serie de tratamente paralele: afectul influenţează credinţele şi preferinţele şi joacă un rol cheie în luarea deciziei. Traducătorul este ghidat în arta sa de a accede la sensul conţinutului textului de tradus nu doar de cunoştinţele

[31]Durieux Ch., Le dictionnaire bilingue: quel outil pour le traducteur?, în Actes du colloque Sens propre et sens figuré, Tunis, Dar al-Mouna, 2007, pp. 101-110.

[32]Durieux Ch., Vers une théorie décisionnelle de la traduction, în Revue LISA/LISA e-journal, Vol. VII, n°3, 2009, pp. 349-367.

[33]Sperber D. şi Wilson D., Relevance, Communication and Cognition, Oxford, Basil Blackwell, 1986, [trad. fr. La pertinence. Communication et cognition, Paris, Ed. de Minuit, 1989].

[34]Durieux Ch., Vers une théorie décisionnelle de la traduction, în Revue LISA/LISA e-journal, Vol. VII, n°3, 2009, pp. 349-367.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

dobândite, ci şi de un întreg sistem de valori ce intervin în procesul de interpretare-înţelegere a textului ce contribuie la orientarea acestuia. Decizia este luată în momentul în care există selecţie, pilotată de atenţia acordată unui întreg arsenal personal de valori şi stări de spirit, între puterea emoţiei şi forţa cunoaşterii[35].

Teoriile aprecierii[36] deschid o pistă complementară în care deliberarea precede decizia (fiinţa umană apreciază elementele în joc), aprecierea precedând judecata şi fiind esenţială în apariţia emoţiei: emoţiile sunt cele care ar determina decizia, intervenind în prelungirea percepţiei şi a aprecierii, fiind o pregătire pentru acţiune[37] şi constituind un filtru perceptiv, „mecanism fundamental pentru decizie, deoarece deciziile noastre depind mult de ceea ce percepem, de cum anume eşalonează lumea creierul nostru şi de modul cum pune el în relaţie cu trecutul obiectele percepute.[38]

Concluzie

Reflecţia despre traducere, tinzând să se îndepărteze de strictele constrângeri lingvistice, se înscrie într-o paradigmă a complexităţii, luând în considerare factorul emoţional în cadrul comunicării interlingvistice şi interculturale. Teoriile lingvistice, teoriile interpretative (versiunea iniţială şi versiunea avansată), teoriile inferenţiale, teoriile decizionale şi teoriile aprecierii marchează veritabile rupturi epistemice.

BIBLIOGRAFIE:

Adam J.-M., *Le texte narratif: traité d'analyse textuelle des récits*, Paris, Nathan, 1985.

Arnold M.B., *Emotion and Personality*, vol. 1, *Psychological Aspects,* New York, Columbia University Press, 1960.

Beebee T.O., *Transmesis. Inside Translation's Black Box,* New York, Palgrave Macmillan, 2012.

Berthoz A., *La Décision*, Paris, Odile Jacob, 2003.

[35]Berthoz A., La Décision, Paris, Odile Jacob, 2003, p. 307.

[36]Arnold M.B., Emotion and Personality, vol. 1, Psychological Aspects, New York, Columbia University Press, 1960; Lazarus R., Relational Meaning and Discrete Emotions, în Appraisal Processes in Emotion, Oxford, Oxford University Press, 2001, pp. 41 şi urm.

[37]Berthoz A., La Décision, Paris, Odile Jacob, 2003; Damasio A., L'Erreur de Descartes, Paris, Odile Jacob, 1995 şi Le Sentiment même de soi, Paris, Odile Jacob, 1999.

[38] Berthoz A., La Décision, Paris, Odile Jacob, 2003, p. 347.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

Bush P., *The writer of translation*, în Bassnett S. şi Bush P. (dir.) *The Translator as Writer*, Londres/New York: Continuum, 2006.

Carroll R., *He-Bibles and She-Bibles : Reflections on the Violence Done to Texts by Productions of English Translations of the Bible*, în BI 4/3, 1996.

Chatonsky G., *Tra(ns)duction (la perception des informations*), 2009, în Canty D., Bonin V. şi ChatonskyG. , *Angles arts numériques*, Montréal, Elektra.

Damasio A., *L'Erreur de Descartes*, Paris, Odile Jacob, 1995 şi *Le Sentiment même de soi*, Paris, Odile Jacob, 1999.

Danica S. şi Lederer M., *Interpréter pour traduire*, Paris, Didier Erudition, 1984.

Durieux Ch., *Interprétation et traduction : similitudes et divergences*, în *Hommage à Hasan-Ali Yücel*, Publication de l'Université technique de Yildiz et de la Commission nationale Turque de l'Unesco, 1996.

Durieux Ch., *La créativité en traduction technique*, Heidelberg, TextContext, 1991.

Durieux Ch., *Le dictionnaire bilingue: quel outil pour le traducteur?*, în Actes du colloque *Sens propre et sens figuré*, Tunis, Dar al-Mouna, 2007, pp. 101-110.

Durieux Ch., *Le raisonnement logique: premier outil du traducteur*, în *Etudes Traductologiques*, Minard, 1990, pp. 189-200.

Durieux Ch., *Vers une théorie décisionnelle de la traduction*, în Revue LISA/LISA e-journal, Vol. VII, n°3, 2009

Eco U., *L'Œuvre ouverte*, Paris, Seuil, 1965; şi *Lector in fabula*, Paris, Grasset, 1985.

Escande J., *Pour une réflexion sémiotique sur la traduction des textes bibliques*, în ETR 53/3, 1978.

Fruner S., *Translation or How to Write: What Do You Think?*, în Ouriou S. (dir.) *Beyond Words. Translating the World*, Banff: Banff Centre Press, 2010.

Gauthier J., *Enjeux de traduction,Les théories de la traduction à la rencontre de l'hypermédia*, 2013.

Greenstein E. L., *Essays on biblical method and translation*, Atlanta, Scholars Press, 1989.

Greimas A.J., *La traduction et la Bible*, în *Sémiotique et Bible* 32, 1983.

Guillemin-Flescher J., *Syntaxe comparée du français et de l'anglais*, Paris, Ophrys, 1981, reed. 1986.

Guix J.G.L., *The translator in Aliceland: on translating Alice in Wonderland into Spanish*, în Bassnett şi Bush (dir.), *The Translator as Writer*, Londres/New York, Continuum, 2006.

Kristeva J. în *Recherches pour une sémanalyse*, Paris, Seuil, 1978.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)

Lategan B.C., *Target Audience and Bible Translation*, JNSL 19, 1993.

Lazarus R., *Relational Meaning and Discrete Emotions*, în *Appraisal Processes in Emotion*, Oxford, Oxford University Press, 2001.

Louw J.P., *How Do Words Mean – If they Do ?*, în *Filologia Neotestamentaria* 8, 1991.

Meschonnic H., *Pour la poétique II,* essai, Epistémologie de l'écriture poétique de la traduction, Paris, NRF Gallimard, 1970.

Morisset V., *BLA BLA*, 2011.

Newmark P., *A Textbook of Translation*, New York/Londres, Prentice Hall, 1988.

Nida E. A., Taber C.R., *The theory and practice of translation*, Leiden, E. J. Brill, 1969.

O'Donnel M.B., *The Binding of the Strong Man" as a Test Case*", în *Translating The Bible*, Sheffield, Academic Press, 1999.

Reboul A. în *Dictionnaire encyclopédique de pragmatique*, Paris, Seuil, 1994.

Reiss K. şi Vermeer H.J., *Grundlegung einer allgemeinen Translationtheorie*, Tübingen, Niemeyer, 1984.

Silver K., *The Erotic Place of Translation*, în Ouriou S. (dir.), *Beyond Words. Translating the World*, Banff: Banff Centre Press, 2010.

Sperber D. şi Wilson D., *Relevance, Communication and Cognition*, Oxford, Basil Blackwell, 1986, [trad. fr. *La pertinence. Communication et cognition*, Paris, Ed. de Minuit, 1989].

Vinay J.P. şi Darbelnet J., *Stylistique comparée du français et de l'anglais*, Paris, Didier, 1968, reed. 1976.

BDD-V2011 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:50:01 UTC)